

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, ЇЇ ОЦІНКА ТА ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконала:

студентка 4 курсу групи 472
заочної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»

Клим Анастасія Павлівна

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Марусяк Наталія Леонідівна

*До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № ___ від ___ травня 2024 р.*

Завідувач кафедри фінансів і кредиту

_____ проф. Нікіфоров П.О.

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Теоретичні аспекти фінансової стійкості підприємства	6
1.1. Сутність фінансової стійкості підприємства	6
1.2. Фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства	9
1.2. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства	14
Розділ 2. Оцінка фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод»	18
2.1. Фінансово-економічна характеристика товариства	18
2.2. Аналіз фінансової стійкості підприємства	25
2.3. Аналіз впливу ефективності діяльності на фінансову стійкість ТДВ «Чернівецький хімічний завод»	28
Розділ 3. Напрямки забезпечення фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод»	34
3.1. Діагностика фінансової стійкості як інструмент її забезпечення	34
3.2. Заходи поліпшення фінансової стійкості товариства	37
Висновки	42
Список використаних джерел	47
Додатки	

ВСТУП

Необхідною і важливою основою й передумовою успішного функціонування будь-якого підприємства, досягнення ним кінцевої мети, є фінансова стійкість. Фінансова стійкість визначається здатністю підприємства ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами та витратами, враховуючи мінливість економічних умов та ризики. Забезпечення фінансової стійкості є однією з ключових проблем, з якими стикаються підприємства в сучасному бізнес середовищі. В свою чергу, діагностика фінансової стійкості підприємства є важливою складовою її забезпечення і являє собою комплексний аналіз фінансових показників та коефіцієнтів, який дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства, виявити його потенційні проблеми, а також розробити ефективні стратегії і рішення, спрямовані на підтримку й зміцнення фінансової стійкості підприємства в цілому. Доцільно відзначити, що в результаті військової агресії, яка розпочалася 24 лютого 2022 року відбувся значний тиск на економіку України, оскільки всі фінансові ресурси потрібно було спрямовувати на оборону, мільйони громадян залишилися без житла та роботи, багато компаній припинили свою роботу, частина підприємств змушені були перемістити потужності на більш безпечні території. Війна стала суттєвим викликом для фінансової стійкості багатьох суб'єктів господарювання через зниження споживчого попиту на товари та послуги, скорочення виробництва та відповідно скорочення робочих місць, а також втрати через знищення майна, включаючи виробничі потужності, інфраструктуру, будівлі, транспорт та інше, що може вимагати значних витрат на відновлення. Для зменшення негативного впливу війни на економіку підприємств, необхідно вживати відповідних заходів, зокрема і своєчасно здійснювати оцінку фінансової стійкості та вживати необхідних заходів щодо її забезпечення.

Економісти, науковці та інші фахівці з даного питання постійно звертають увагу на важливість забезпечення фінансової стійкості підприємств

для їх успішного функціонування і досягнення кінцевих цілей. Незважаючи на значний науковий доробок, в якому представлено різноманітність і неоднозначність теоретичних і методичних підходів до проблеми ефективності діяльності підприємств, є необхідність у синтезі, уточненні та узагальненні цих підходів в контексті дослідження методології діагностики фінансової стійкості підприємств у сучасних умовах національної економіки. Серед українських вчених, які проводили дослідження у даній тематиці, це: Б.Є. Грабовецький, С.Б. Довбня, М.Я. Коробов, Л.А. Костирко, М.Є. Євтушенко, І.В. Кривов'язюк, Г.М. Рябенко, В.В. Чепка та інші. До зарубіжних науковців, які досліджували методологію оцінки фінансової стійкості підприємств варто віднести Джеральда В. Вайта, Роберта С. Хігінса, Томаса Р. Ітільсона.

В дослідженнях вчених розглянуті різні аспекти та підходи до діагностики фінансової стійкості підприємств, що вносять вагомий внесок у розвиток цієї наукової галузі. Вони досліджували різні аспекти фінансової стійкості, використовуючи різноманітні методології та практичні підходи. Ці дослідження спрямовані на удосконалення методів діагностики, розробку нових моделей та критеріїв оцінки фінансової стійкості підприємств. Однак, необхідно відзначити, що несвідоме застосування ізольованих підходів може призвести до недостатньо об'єктивних результатів діагностики фінансової стійкості підприємств. Тому важливим завданням є синтез та узагальнення попередніх досліджень з метою розробки комплексної методології, яка б забезпечувала більш точну та надійну оцінку фінансової стійкості підприємств.

Метою кваліфікаційної роботи освітнього рівня «бакалавр» є дослідження теоретично-методологічних та практичних аспектів фінансової стійкості підприємства, її оцінки та шляхів забезпечення.

Досягнення мети передбачає вирішення наступних **завдань**:

– вивчення сутності фінансової стійкості підприємства;

- характеристика факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства;
- дослідження методики оцінки фінансової стійкості підприємства;
- оцінка фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод»,
- визначення напрямів поліпшення фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод».

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи освітнього рівня «бакалавр» є фінансова стійкість ТДВ «Чернівецький хімічний завод».

Предметом є теоретичні, методологічні та практичні аспекти оцінки фінансової стійкості товариства.

Методологічною основою представленої роботи стали положення теорії фінансів, фінансів підприємств, наукові праці українських та іноземних учених з питань оцінки фінансової стійкості підприємства.

Для досягнення мети, у даній кваліфікаційній роботі було використано як сучасні загальнонаукові так спеціальні методи дослідження, а саме методи аналізу та синтезу; методи порівняльного аналізу, середніх величин, коефіцієнтний, групування; вертикальний та горизонтальний аналіз; метод динаміки, графічний метод; абстрактно-логічний метод.

Інформаційну базу дослідження становлять фінансова звітність товариства; правові і нормативно-правові документи; підручники, посібники та інші праці учених-фінансистів з даної тематики.

Структура та обсяг роботи. Основна частина кваліфікаційної бакалаврської роботи включає вступ, три розділи, висновки. Результати роботи викладені на 46 сторінках, список використаних джерел становить найменувань. Робота містить 11 таблиць, 10 рисунків та 5 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність фінансової стійкості підприємства

Фінансова стійкість підприємства є ключовим фактором його успіху та тривалого розвитку в динамічному бізнес-середовищі. В умовах зростаючої конкуренції, нестабільності ринків та економічних труднощів, здатність підприємства ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами та відповідати на зміни зовнішнього середовища стає надзвичайно важливою. Чим вищою є фінансова стійкість, тим більше підприємство є незалежним від зміни ринкової кон'юнктури і, отже, тим меншим є ризик банкрутства. Таким чином, стратегічною метою діяльності підприємств будь-якої форми власності та масштабів діяльності є забезпечення високої фінансової стійкості. В економічній літературі існують різні підходи щодо трактування поняття «фінансова стійкість підприємства» і коло поглядів дуже широке, що дає змогу констатувати його багатоаспектним поняттям.

Грабовецький Б.Є розглядає фінансову стійкість як «стан підприємства, при якому обсяг його активів (майна) є достатнім для погашення всіх наявних зобов'язань, тобто підприємство є платоспроможним» [4].

Тютюнник Ю.М досліджує «фінансову стійкість підприємства через спроможність існувати та розвиватися, підтримуючи рівновагу своїх активів та пасивів у мінливому та динамічному середовищі, що гарантує його високий рівень ліквідності та інвестиційну привабливість на довгостроковий період в межах наявного ризику»[45].

Коробов М.Я ототожнює «фінансову стійкість із стійким фінансовим станом підприємства, а для діагностики рівня фінансової стійкості підприємства необхідно оцінити всі показники його фінансового стану» [18].

Філімоненков О.С. розглядає фінансову стійкість «як стан підприємства, при якому обсяг його активів (майна) є достатнім для

погашення всіх наявних зобов'язань, тобто підприємство є платоспроможним»[48].

Таким чином, можемо узагальнити наведені трактування поняття та зробити власний висновок, що фінансова стійкість підприємства виступає одним з основних показників, що характеризує його поточний фінансовий стан, забезпечує його стабільне та успішне функціонування, а також вказує на рівень фінансової незалежності й стійкості до несприятливих факторів зовнішнього середовища.

Більшістю дослідників фінансова стійкість розглядається як складова фінансового стану підприємства. Проте Джеральд В. Вайт (Gerald I. White) вважає, що «фінансова стійкість є ширшим поняттям, ніж фінансовий стан» [51].

Поняття фінансової стійкості є значно ширшим за традиційні фінансові категорії, зокрема такі як, «платоспроможність», «ліквідність», «рентабельність» «кредитоспроможність», та інші. Вона поєднує у собі всебічну оцінку фінансових характеристик та фінансових результатів підприємства. Тобто, «фінансова стійкість підприємства являє собою такий стан її фінансових ресурсів, при якому підприємство здатне своєчасно та в повному обсязі виконати взяті на себе зобов'язання перед усіма суб'єктами за рахунок власних та залучених коштів» [46].

Для ефективного управління фінансовою стійкістю необхідно чітко виокремлювати одну з головних складових її забезпечення – стабільну платоспроможність, що формується за рахунок достатнього обсягу власного капіталу у складі джерел фінансування. Це є основою незалежності підприємства від негативних зовнішніх факторів, а також забезпечується незалежність від зовнішніх кредиторів та знижується можливий ризик банкрутства.

Саме фінансова стійкість підприємства є наслідком ефективності операційного, фінансового та інвестиційного розвитку, критерієм інвестиційної привабливості, а також характеризує здатність підприємства

сплачувати борги і зобов'язання. «Доцільно одразу розмежувати сутність понять економічна стійкість та фінансова стійкість. Економічна стійкість – це комплексне поняття, що пов'язане зі здатністю зберігати цілісність та рівновагу в умовах негативних та позитивних впливів різноманітних внутрішніх і зовнішніх факторів завдяки ефективному використанню ресурсів підприємства» [47, с. 650]. Недоцільним є повне ототожнення економічної стійкості із фінансовою стійкістю так як вона включає такі значні фактори впливу на суб'єкт господарювання, як ділова активність та стійкість персоналу. Але більшість наукових підходів засновані на спорідненні понять «фінансова рівновага», «фінансовий стан», «фінансова стабільність» та «фінансова стійкість».

Поняття «фінансовий стан», «фінансова рівновага» та «фінансова стабільність» є незалежними один від одного показниками. Аналіз досліджень вітчизняних та зарубіжних учених показав чотири основних напрями визначення фінансової стійкості. Н.В. Алексеєнко трактує дане поняття як стан підприємства або ресурсів, та стверджує, що «фінансова стійкість – це стан його матеріальних, економічних і трудових ресурсів їх розподіл і використання, які забезпечують розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу за збереження платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризиків»[47].

Інша група учених економістів, розглядає фінансову стійкість, як рівновагу або здатність повертатись до неї. Вони вважають, що – це «такий рівноважний стан промислового підприємства, за якого економічні й управлінські рішення здатні регулювати основні фактори стійкого положення підприємства: управління, виробництва, фінансів, персоналу і стратегії в межах ризику» [39]. Деякі вчені пов'язують фінансову стійкість із здатність підприємства (системи) до дії. Вони стверджують, що «фінансовою стійкістю є здатність підприємства поглинати зовнішні й внутрішні дестабілізуючі фактори через ефективне застосування своїх ресурсів за рахунок використання й удосконалення економічного потенціалу»[39].

Існує комплексний підхід у визначенні поняття фінансової стійкості, представники якого визначають його, як комплекс складників. Прихильники даного підходу розглядають фінансову стійкість «як сукупність взаємозумовлених та взаємопов'язаних складових, які за будь-яких умов забезпечують здатність до ведення діяльності підприємств, запас ресурсів (ресурсного потенціалу) та збалансований процес функціонування» [47]. Отже, фінансова стійкість підприємства є найважливішою характеристикою його фінансового стану, яка формується у процесі його діяльності.

1.2. Фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства

Фінансові кризи, що відбуваються на різних рівнях генерують значну кількість чинників, які впливають на фінансову стійкість підприємства. Це в свою чергу, ускладнює їх систематизацію та класифікацію. На фінансову стійкість підприємства впливають різноманітні фактори, які не залежать, або частково чи повністю залежать від підприємства. Загальноживаної класифікації факторів, які впливають на фінансову стійкість немає. Найпоширеніші види чинників, які впливають на фінансову стійкість підприємства зображено на рис. 1.1

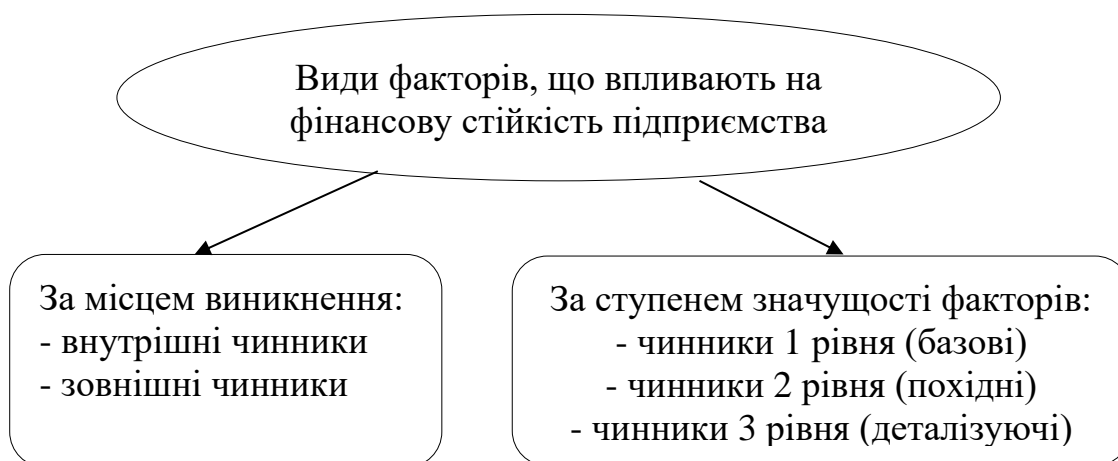

Рис. 1.1. Види факторів, які впливають на фінансову стійкість підприємства

До найбільш значимих зовнішніх факторів, які формують фінансову стійкість підприємства відносять: економічні умови господарювання;

становище підприємства на ринку товарів та послуг; платоспроможний попит споживачів; економічну та фінансово-кредитну політику законодавчої й виконавчої влади; соціальну, економічну та екологічну ситуацію в країні тощо.

Основою формування поточного та перспективного рівня фінансової стійкості підприємств є фактори, що мають як позитивний, так і негативний вплив на її рівень, та визначають умови, в яких функціонує підприємство. З розвитком технологічних та соціоекономічних процесів виникають нові фактори, можливості та загрози, що впливають на її рівень та потребують постійного моніторингу. Структуризація факторів впливу на фінансову стійкість за місцем виникнення з поділом на зовнішні та внутрішні має важливе значення для обґрунтування системи управлінських впливів на фінансовий стан підприємства.

Зовнішнє середовище визначає систему умов та факторів, що впливають на підприємство, а також ті результати та форми його діяльності, що формуються у процесі реалізації відносин з контрагентами, клієнтами та кредиторами. Водночас виникнення, напрям та ступінь впливу, інтенсивність прояву зовнішніх факторів частково або повністю не залежить від діяльності окремого підприємства, оскільки вони є результатом впливу надсистеми вищого рівня. Зовнішні фактори поділяються на фактори прямого та опосередкованого впливу. Фактори опосередкованого впливу включають всі ті, що не мають безпосереднього й негайного впливу на фінансову стійкість підприємства, але саме вони в довгостроковій перспективі можуть визначати її рівень, і обов'язково мають враховуватись при розробці планів та бізнес-стратегії підприємства, бути ідентифіковані та оцінені. Слід зазначити, що фактори цієї групи є складними, не є керованими та контрольованими, підприємство може лише нівелювати їх реальний та потенційний деструктивний (негативний) вплив. Фактори опосередкованого впливу згруповано з поділом на групи економічних, ринкових, фінансових, соціально-демографічних, політико-правових, технологічних та загальних, як це схематично зображено на рис. 1.2.

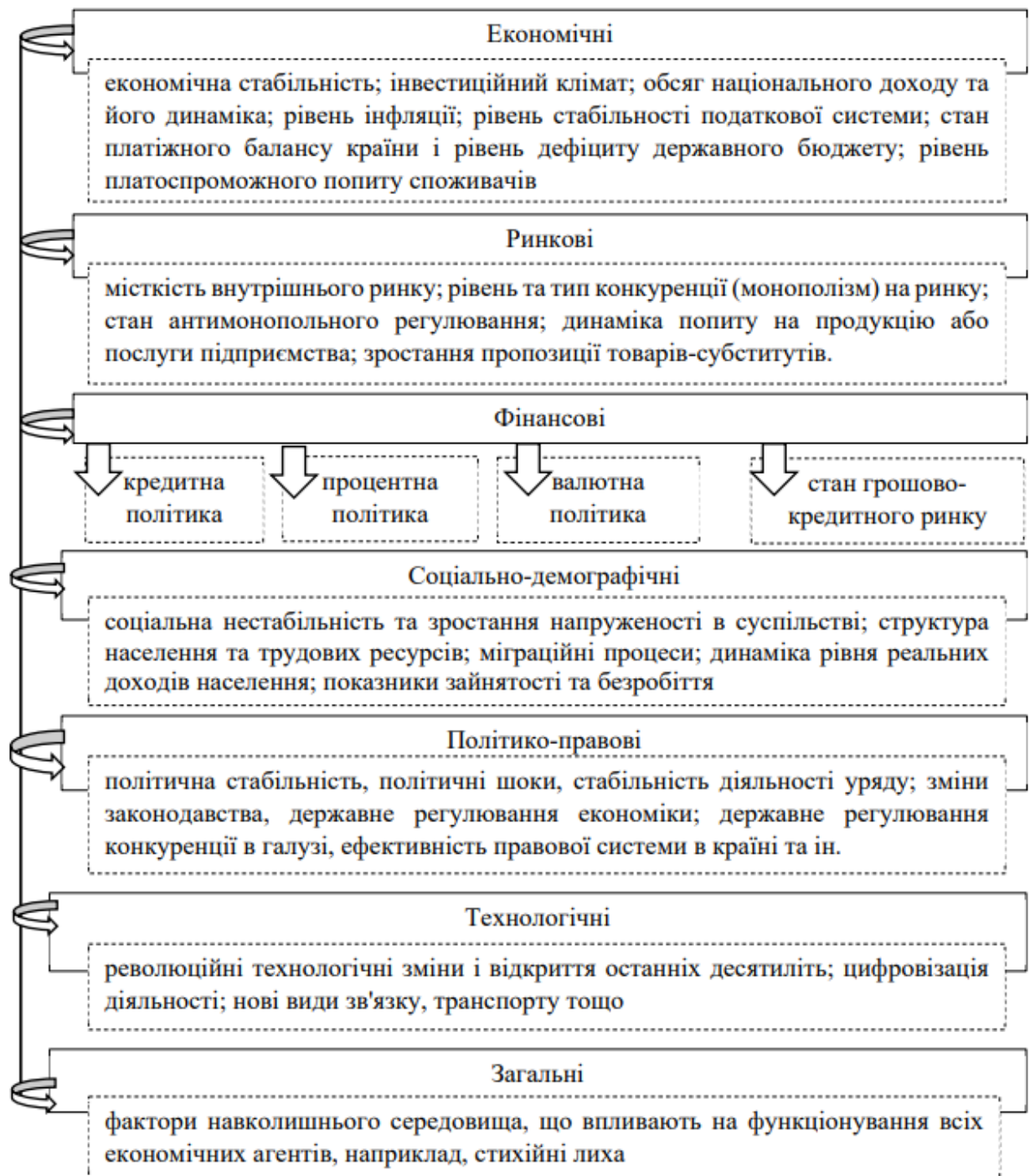

Рис. 1.2. Опосередковані фактори зовнішнього впливу на фінансову стійкість підприємств.

До групи зовнішніх факторів прямого впливу на фінансову стійкість підприємств відносяться економічні відносини підприємства з постачальниками, споживачами, конкурентами та державою в особі суб'єктів державного регулювання, оскільки саме вони безпосередньо впливають на його діяльність та визначають конкурентоспроможність на ринку, фінансовий

стан та фінансову стійкість (рис. 1.3). На відміну від попередньої групи, зовнішні фактори прямого впливу мають частково керований та контрольований характер, що має бути враховано при виборі аналітичного інструментарію та формуванні механізмів регулювання та управління.

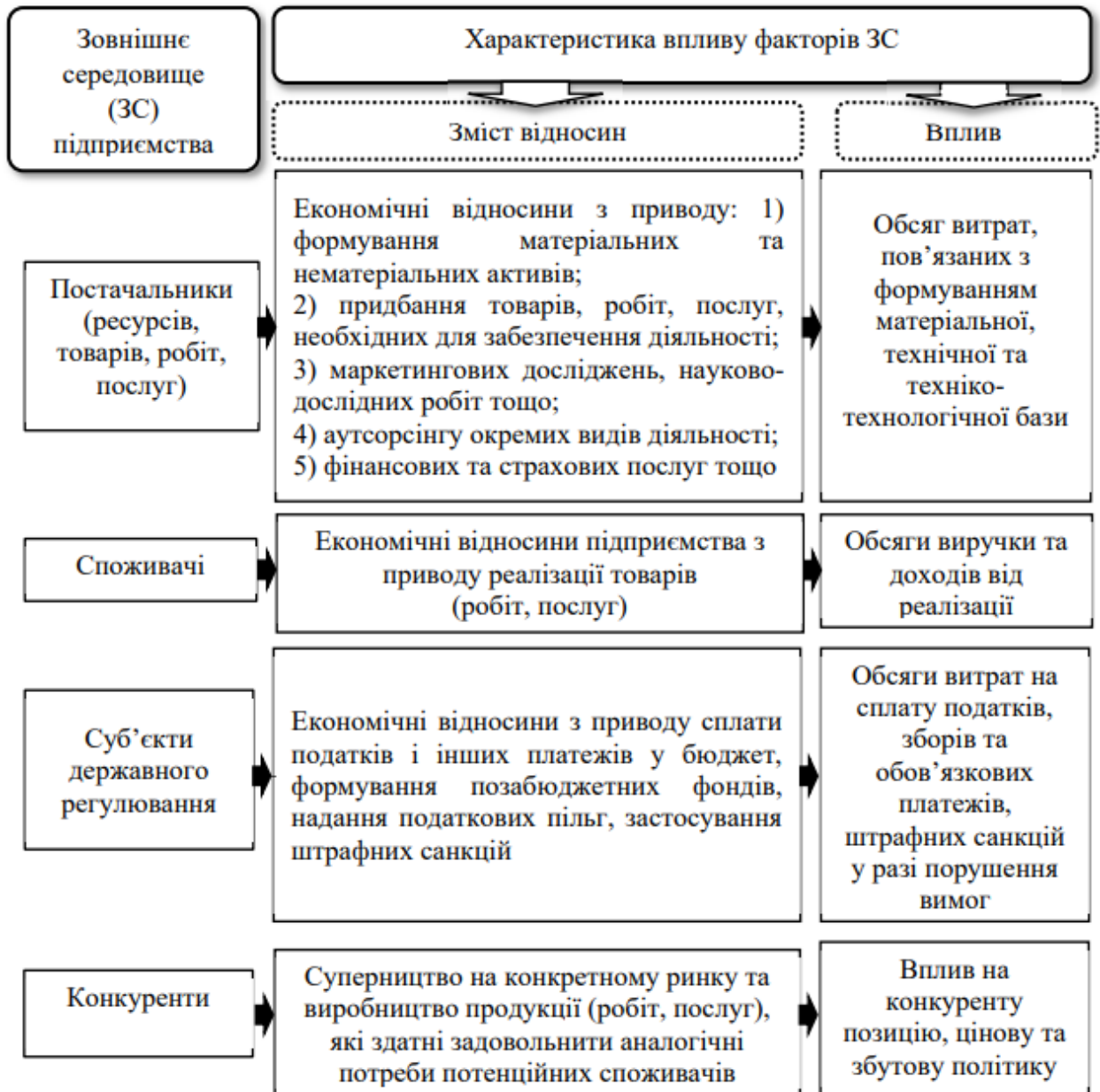

Рис. 1.4. Зовнішні прямі фактори впливу на фінансову стійкість підприємств

Склад внутрішніх факторів впливу на фінансову стійкість підприємства науковцями також однозначно не сформований. При їх систематизації доцільно базуватись на кількісних критеріальних ознаках фінансової стійкості підприємств та саме в розрізі них визначати внутрішні фактори впливу (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Внутрішні фактори впливу на фінансову стійкість підприємств

Група		Характеристика
Фінансові	Капітальні	спроможність власників капіталізувати підприємство; здатність менеджерів генерувати прибуток, що спрямовується на поповнення капіталу; розмір статутного капіталу; реальна вартість наявних економічних ресурсів і капіталу в перспективі; формування різного виду резервів капіталу
	Якості ресурсів	спроможність менеджменту позичати кошти з необхідними параметрами (строковість, вартість, види валют), незалежно від стану економіки країни в цілому та окремих сегментів фінансового ринку; оптимальна частка позикового капіталу
	Якості активів	спроможність менеджменту ефективно формувати активи; ефективна структура активів
	Ліквідність	спроможність менеджменту забезпечувати фінансову рівновагу та збалансованість вхідних і вихідних грошових потоків
	Рентабельність	спроможність менеджменту забезпечувати ефективне управління доходами та витратами для формування планового рівня рентабельності; структура та динаміка доходів і витрат; реальні можливості компенсації витрат та доходів майбутніх періодів
	Рівень ризиків	спроможність менеджменту забезпечувати ефективне управління ризиками, незалежно від впливу зовнішніх та внутрішніх факторів
Нефінансові	Організаційно-структурні	– адекватність структури виробництва, збуту, управління та контролю обраній стратегії розвитку та ринковій кон'юнктури; – корпоративна культура; – ділова репутація підприємства; – кваліфікованість персоналу та ефективність систем підвищення її рівня відповідно до змін зовнішнього середовища; – рівень інтелектуального капіталу підприємства
	Виробничо-технологічні	– забезпеченість інформаційно-аналітичної і технологічної підтримки управління; – рівень технічної оснащеності та технологічного розвитку; – рівень інвестиційно-інноваційної діяльності; – рівень енергоефективності виробництва; – рівень впровадження сучасних цифрових технологій.

Узагальнення підходів науковців до класифікації факторів фінансової стійкості підприємства в сучасній економічній літературі дає можливість їх структурувати на зовнішні (прямі та опосередковані) та внутрішні, та зробити

висновок, що їх необхідно розглядати у комплексі як єдину систему, що дозволить підвищити ефективність процесів забезпечення фінансової стійкості підприємства в сучасному економічному середовищі.

1.3. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства

В рамках загальноприйнятої методології аналізу фінансової стійкості, можна виділити такі основні етапи її оцінки:

- 1 етап: загальна оцінка фінансової стійкості;
- 2 етап: визначення типу фінансової стійкості на основі розрахунку забезпеченості оборотних запасів джерелами їх фінансування;
- 3 етап: аналіз фінансової стійкості на основі розрахунку відносних показників (коефіцієнтів).

Загальна оцінка фінансової стійкості суб'єкта господарювання передбачає визначення:

- 1) ресурсної стабільності;
- 2) стійкості джерел формування капіталу;
- 3) стійкості управління.

Дослідження фінансової звітності, а саме структури пасиву балансу дає змогу встановити можливі причини фінансової стійкості або нестійкості підприємства. Збільшення обсягу власного капіталу за рахунок будь-яких джерел може допомогти зміцнити фінансову стійкість підприємства. Доцільно вважати, що наявність нерозподіленого прибутку може допомогти підприємству поповнити оборотний капітал та зменшити свою поточну кредиторську заборгованість. Важлива роль аналізу складу та структури власного капіталу під час оцінювання фінансової стійкості зумовлена його функціями. Статутний та додатковий капітал суб'єкта господарювання дозволяють ефективно організувати виробництво продукції, впроваджувати передові технології, залучати висококваліфіковані кадри та збільшувати свою

частку на ринку. Загальний розмір власного капіталу забезпечує довіру партнерів підприємства, що впливає на можливість отримання фінансових інвестицій в разі необхідності мінімізації впливу негативних факторів. Невелика частка власного капітал збільшує підприємницький ризик для кредиторів.

Для аналізу фінансової стійкості підприємства, необхідно включити аналіз його ресурсної стійкості, яка залежить від рівня співробітництва з іншими учасниками ринку, інтегрованості в системі виробничих відносин, залежності від стану економіки країни, спроможності до залучення коштів і контролю грошових потоків. У той же час, для аналізу стійкості управління підприємства, необхідно розглядати адекватність організаційної та виробничої структури в контексті вибраної ринкової кон'юнктури та стратегії розвитку.

Типи фінансової стійкості можна визначити на основі розрахунку показників забезпечення запасів та витрат джерелами фінансування. Для цього розраховуються такі показники:

- Власний оборотний капітал – Запаси (виробничі запаси; запаси незавершеного виробництва, готової продукції; товари);
- Власні та довгострокові позикові джерела фінансування – Запаси;
- Загальна величина основних джерел фінансування запасів – Запаси.

Типи фінансової стійкості підприємства, відповідно до джерел фінансування запасів, визначаються таким чином:

1 тип: абсолютна фінансова стійкість, у випадку, коли власний оборотний капітал забезпечує формування запасів, у цьому разі підприємство не залежить від банківських кредитів та має абсолютну ліквідність поточну та перспективну платоспроможність.

2 тип: нормально стійкий фінансовий стан, коли запаси фінансуються сумою власного оборотного капіталу та довгострокових позикових джерел. У даному випадку, підприємство є достатньо ліквідним, здатне розраховуватися зі своїми зобов'язаннями, та є рентабельним.

3 тип: нестійкий фінансовий стан, коли запаси фінансуються з таких планових джерел, як власний оборотний капітал, довгостроковий позиковий капітал, короткострокові кредити і позики. Це зумовлює недостатню ліквідність, періодичну неплатоспроможність, сповільнення швидкості обороту оборотних активів та потребу у додаткових джерелах фінансування. Але, залишається можливим відновлення платоспроможності.

4 тип: кризовий фінансовий стан настає тоді, коли джерела фінансування запасів не можуть їх покрити, підприємство є на межі банкрутства. «Підприємство зіткнулося з хронічною простроченою заборгованістю перед кредиторами, і відновлення платоспроможності без санації стає майже неможливим» [34].

Аналіз фінансової стійкості на основі розрахунку відносних показників здійснюється за допомогою коефіцієнтів фінансової стійкості:

- «коефіцієнт автономії;
- коефіцієнт фінансової залежності;
- коефіцієнт фінансового ризику;
- коефіцієнт маневреності власного капіталу;
- коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел;
- коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень;
- коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів;
- коефіцієнт концентрації залученого капіталу;
- коефіцієнт питомої ваги власного капіталу і довготермінових зобов'язань;
- коефіцієнт поточної заборгованості» [3].

Відносні показники фінансової стійкості «охоплюють систему коефіцієнтів, їх аналіз заснований на оцінках зміни щодо теоретично обґрунтованого рівня (оптимального чи критичного) та динаміці змін протягом попередніх періодів. Усі згадані коефіцієнти розраховуються на основі показників фінансової звітності суб'єкта господарювання і можуть відображати деякий рівень його фінансової стабільності» [3].

Здійснивши аналіз відносних показників фінансової стійкості на основі фінансової звітності, можна зазначити позитивні та негативні тенденції

Практичне використання зазначених методів оцінювання фінансової стабільності має на меті ефективно рішення актуальних завдань фінансової стабілізації та розвитку підприємств, а також попередження кризових ситуацій або банкрутства, комплексну оцінку фінансового стану економічного суб'єкта.

РОЗДІЛ 2
ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ
ТДВ «ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ХІМІЧНИЙ ЗАВОД»

2.1. Фінансово-економічна характеристика товариства

Хімічний завод в місті Чернівці був заснований у 1924 році. У 1994 році він прийняв організаційно-правову форму - Акціонерне Товариство Закритого Типу. Завод був приватизований, почав співпрацю з іноземними європейськими партнерами. Це дало можливість розвивати підприємства, хімічний завод запусив виробництво за замовленням біля 2024 різновидів кольорів та відтінків високоякісних фарб та емалей і 65 різновидів кольорів та відтінків тонучих лаків. Крайнім етапом розвитку підприємства, який відбувався у 2010 р., це зміна організаційно-правової форми підприємства із ЗАТ на товариство з додатковою відповідальністю.

Статутний капітал ТДВ «Чернівецький хімічний завод» зареєстрований у розмірі 1474 тис. грн. Капітал заводу має динаміку збільшення впродовж розвитку підприємства. Впродовж тривалого періоду діяльності він збільшувався за рахунок власних джерел, насамперед нерозподіленого прибутку. Крім того хімічний завод застосовує позиковий капітал, а саме кредити банку, кредиторську заборгованість за товари, роботи і послуги та поточні зобов'язання, що відображено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Капітал ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2021 – 2023 рр.

Показники	На кінець звітного періоду, тис. грн.			Відхилення за			
				2022-2021 рр.		2023-2022 рр.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Власний капітал	53865	65733	61777	11868	22,03	-3956	-6,02
Позиковий капітал	4184	5882	9657	1698	40,58	3775	64,18
Всього	58049	71615	71434	13566	23,37	-181	-0,25

Обсяг капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2022 р. зріс на 13566 тис. грн. (23,37%), у 2023 р. навпаки відбулося незначне зменшення на 181 тис. грн. (0,25%). У 2022 така зміна відбувалася внаслідок збільшення розміру власного капіталу. Обсяг власного капіталу товариства у 2022 році зріс на 11868 тис. грн. (22,03%). Позиковий капітал у цей період зріс на 11868 тис. грн. (22,03%). У 2023 році власний капітал товариства зменшився на 3956 тис. грн. (6,02%), а позиковий навпаки збільшився на 3775 тис. грн. (64,18%).

Структура джерел сформованого капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2022 – 2023 рр. відображена на рис. 2.1.

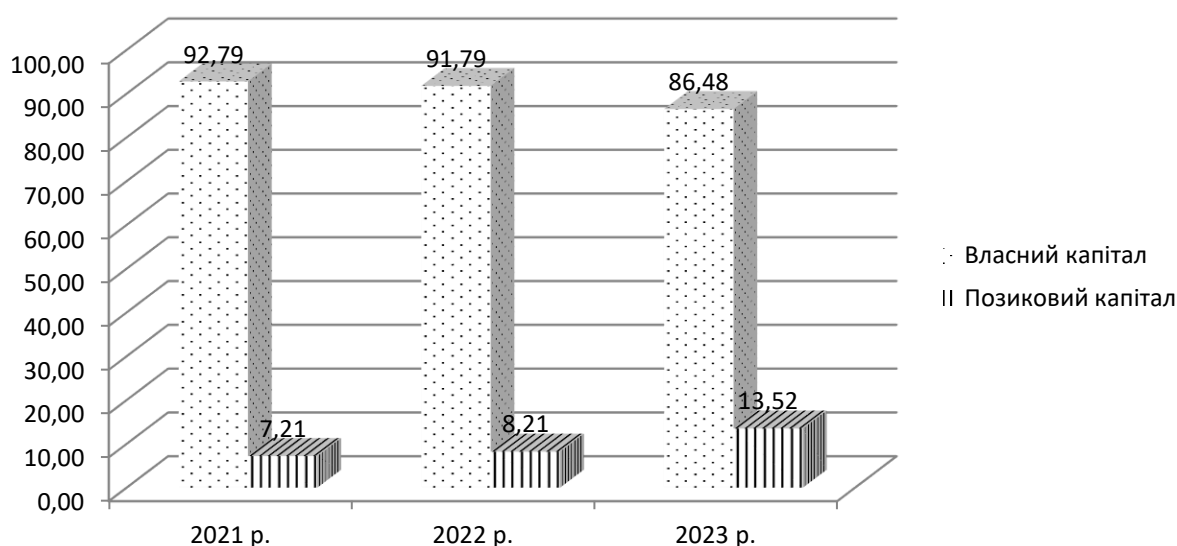

Рис. 2.1. Структура джерел капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2021 – 2023 рр. , %

Впродовж 2021-2022 рр. структура джерел формування капіталу була стабільна і майже не змінювалася, 2023 р. характеризується певними змінами. На кінець 2021 р. власний капітал складав 92,79%, у 2022 р. його питома вага дорівнювала 91,79%, у 2023 р. зменшилася до 86,48%.

Питома вага позикового капіталу хімічного заводу з 7,21%, що була у 2021 р. зросла за 2022 р. до 8,21%, у 2023 р. вже дорівнювала 13,52%. За три роки позиковий капітал товариства зріс на 130,8 %. Зростання загальної вартості капіталу за 2021-2023 р. становило 23,05%, але це зростання відбулося за 2021-2022 р., у 2023 р. капітал майже не змінювався.

Розглянемо детальніше формування капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2021 – 2023 роки.

Таблиця. 2.2.

Динаміка джерел формування капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2021 – 2023 рр.

Показники	На кінець звітнього року, тис. грн.			Відхилення за			
				2022-2021 рр.		2023-2022 рр.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Власний капітал, в тому числі:	53865	65733	61777	11868	22,03	-3956	-6,02
Статутний (Зареєстрований) капітал	1474,0	1474,0	1474,0	0	0	0	0
Резервний капітал	485,0	485,0	485,0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток	51906	63774	59818	11868	22,86	-3956	-6,20
Позиковий капітал, в тому числі	4184	5882	9657	1698	40,58	3775	64,18
Короткострокові кредити банків	0	1000	1200	1000	100	200	20,00
Поточна кредиторська заборгованість за товари	1336	961	2062	-375	-28,07	1101	114,57
Інша поточна заборгованість	2848	3921	6395	1073	37,68	2474	63,10

Власний капітал хімічного заводу у 2022 р. зростає. Це зумовлено внаслідок зростання нерозподіленого прибутку з 51906 тис. грн. до 63774 тис. грн. Величина зареєстрованого та резервного капіталу впродовж 2021-2023 рр. не змінювалася та дорівнювала 1474 тис. грн. та 485 тис. грн. відповідно. У 2023 р. власний капітал зменшився за рахунок зменшення нерозподіленого прибутку на 3956 тис. грн.

У той же час, позиковий капітал постійно зростає. У 2022 р. підприємства мало зобов'язання за короткостроковим банківським кредитом у сумі 1000 тис. грн. У 2023 р. – у сумі 1200 тис. грн. У 2021 р. поточна кредиторська заборгованість товариства за товари роботи послуги становила

1336 тис. грн., у 2022 р. зменшилася до 961 тис. грн., у 2023 р. зросла до 2062 тис. грн. Також впродовж 2021-2023 років має місце зростання іншої поточної заборгованості, найбільша частка якої припадає за розрахунками за виданими авансами. Також є з оплати праці, з бюджетом, зі страхування і з учасниками. У складі поточних зобов'язань ТДВ є поточні забезпечення, розмір яких постійно змінюється.

Структура джерел формування капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2021-2023 рр. представлена на рис. 2.2

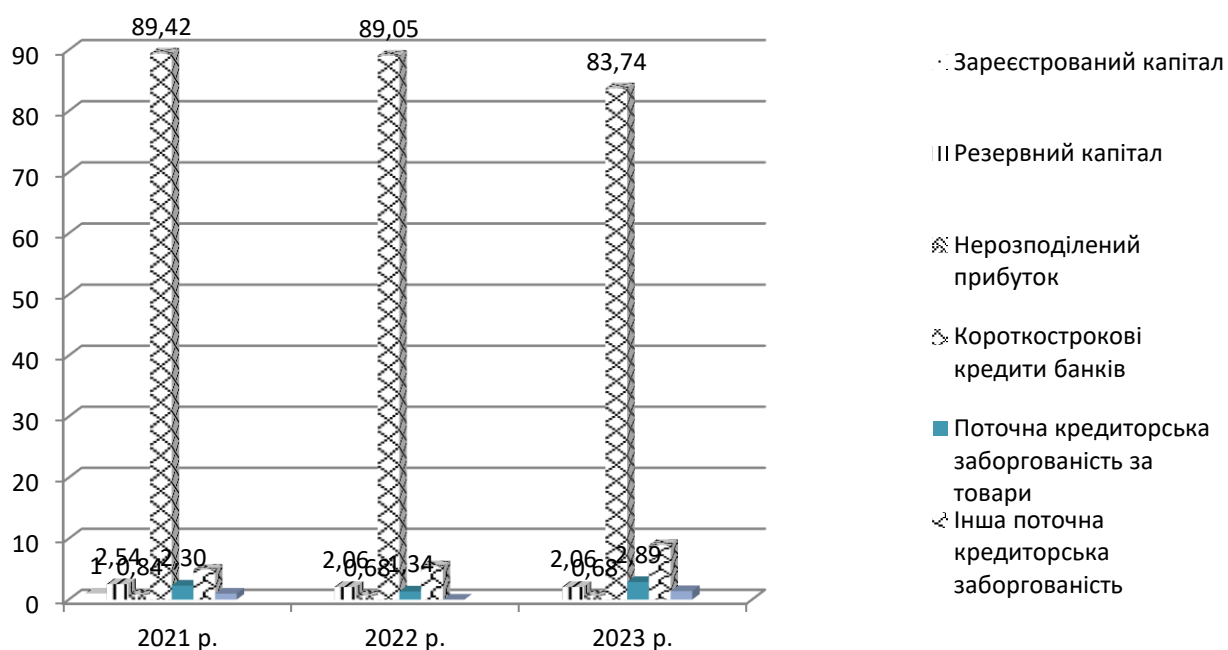

Рис. 2.2. Структура джерел формування капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2021 – 2023 рр., %

Найбільша питома вага у 2021-2023 рр. у складі джерел формування капіталу належала нерозподіленому прибутку – 89 % у 2021-2022 рр., 83,74% у 2023 р.

За три роки зросла питома вага іншої поточної заборгованості з 4,31 % до 8,95%, частка поточної кредиторської заборгованості за товари, послуги і роботи коливається в межах 1,34-2,89%, короткострокових кредитів банку на кінець 2023 р. дорівнювала 1,68%.

Майно товариства з додатковою відповідальністю відображено у фінансовій звітності «Баланс» і формується з необоротних та оборотних

активів. Проаналізуємо їх склад за 2021-2023 рр. у досліджуваного підприємства, таблиця 2.3

Таблиця 2.3

Аналіз активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2021 – 2023 рр.

Активи	На кінець звітного року, тис. грн.			Відхилення у			
				2022-2021 рр		2023-2022 рр.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Необоротні активи	11255	12689	13068	1434	12,74	379	2,99
Оборотні активи	46794	58926	58366	12132	25,93	-560	-0,95
Всього	58049	71615	71434	13566	23,37	-181	-0,25

Отже, активи підприємства як і його пасиви зростають у 2022 р. на 23,37% і зменшилися на 0,25% у 2023 році. Необоротні активи у 2021 р. дорівнювали 11255 тис. грн., і у 2022 р. у хімічного заводу вони збільшилися до 12689 тис. грн., у 2023 р. до 13068 тис. грн.

Необоротні активи підприємства насамперед представлені основними засобами. На рис. 2.3 представлено показники їх стану. Коефіцієнт зносу у 2021-2023 рр. дорівнює 0,67, 0,61 та 0,62 відповідно. Тобто основні засоби зношені на кінець 2023 р. на 62%.

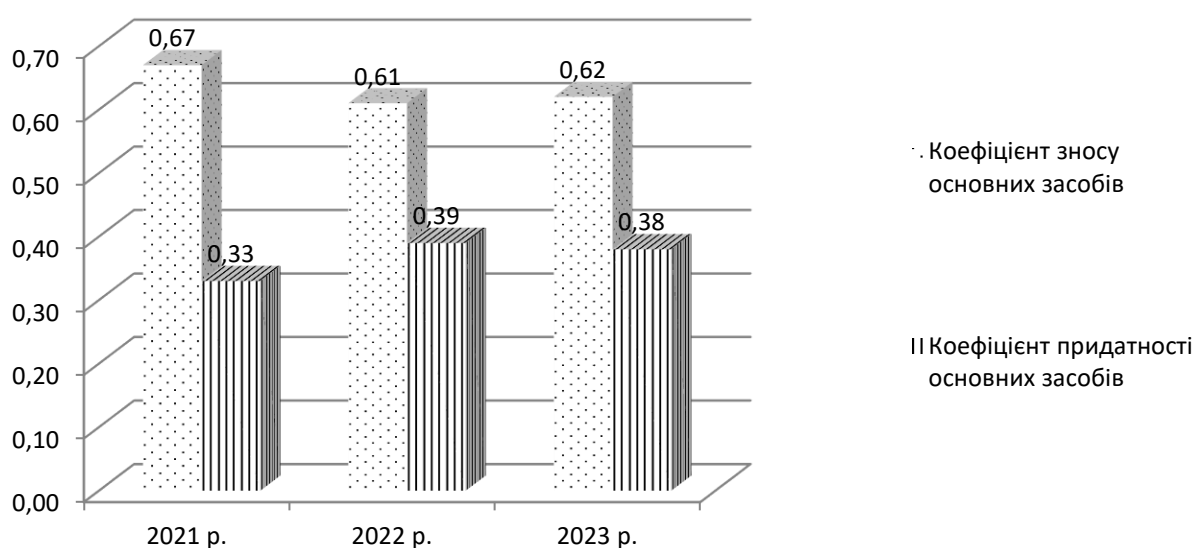

Рис. 2.3. Динаміка коефіцієнтів зносу та придатності основних засобів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2021 – 2023 рр.

Найбільша частка активів підприємства представлена оборотними активами. У 2022 році вони зросли на 25,93%, у 2023 р. зменшилися на 0,95%.

Більш детально проаналізуємо формування оборотних активів хімічного заводу, таблиця 2.4

Таблиця 2.4

Динаміка формування оборотних активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2021 – 2023 рр.

Показники	На кінець звітного року, тис. грн.			Відхилення у			
				2022-2021 рр.		2023-2022 рр.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Запаси	14475	24389	28727	9914	68,49	4338	17,79
Дебіторська заборгованість за товари	10331	1134	6114	-9197	-89,02	4980	439,15
Дебіторська заборгованість за розрахунками	1923	2423	1451	500	26,00	-972	-40,12
Грошові кошти	20007	30207	21499	10200	50,98	-8708	-28,83
Інші оборотні активи	58	947	575	889	1532,76	-372	-39,28
Всього	46794	58926	58366	12132	25,93	-560	-0,95

У складі оборотних активів суб'єкта господарювання є запаси, дебіторська заборгованість дебіторська заборгованість, інші оборотні активи та грошові кошти. Запаси (а саме виробничі запаси, запаси готової продукції, товари) у 2021 р. дорівнювали 14475 тис. грн., у 2022 р. збільшилися до 24389 тис. грн., у 2023 р. зросли 28727 тис. грн. Дебіторська заборгованість за товари у 2021 р. становила 10331 тис. грн., у 2022 р. зменшилася до 1134 тис. грн. і у 2023 р. зросла до 6114 тис. грн. Величина дебіторської заборгованості за розрахунками у 2022 р. із 1923 тис. грн. зросла до 2423 тис. грн., у 2023 р. зменшилася до 1451 тис. грн. Залишок грошових коштів у 2021 р. був значним і дорівнював 20007 тис. грн., у 2022 році зріс до 30207 тис. грн. і у 2023 році він дорівнював 21499 тис. грн.

Структуру оборотних активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2021 – 2023 рр. можна побачити на рис. 2.4.

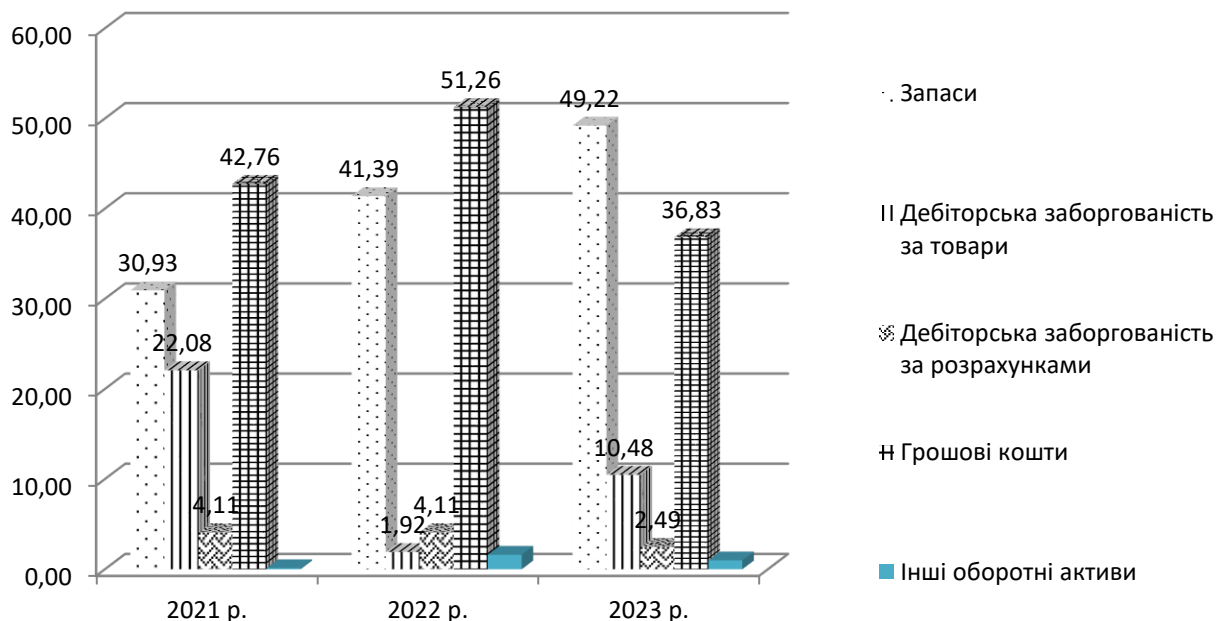

Рис. 2.4. Структура оборотних активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2021 – 2023 рр., %

У 2021 році найбільша питома вага належить грошовим коштам – 42,76%, водночас запасам належить 30,93%, частка дебіторської заборгованості за товари дорівнювала 22,08%, дебіторської заборгованості за розрахунками 4,11% від загального розміру оборотних активів. У 2021 році структура оборотних активів не значно змінилася: частка запасів збільшилася до 41,39%, дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги зменшилася до 1,92%, дебіторської заборгованості за розрахунками - 4,11%, питома вага грошових коштів збільшилася до 51,26%. У 2023 році структура оборотних активів виглядала таким чином: 49,22% займали запаси, 10,46% - дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги, 2,49% дебіторська заборгованість за розрахунками та грошові кошти сягають розміру 36,83%.

2.2. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Оцінка фінансової стійкості здійснюється підприємства за двома напрямками. Перший напрямок передбачає розрахунок абсолютних показників та визначення типу фінансової стійкості підприємства, другий напрямок базується на оцінці значень відносних показників, які в тій чи іншій мірі характеризують рівень фінансової стійкості підприємства. Етапи визначення типу фінансової стійкості товариства з обмеженою відповідальністю зображено у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Оцінювання типу фінансової стійкості
ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2021 - 2023 рр., тис. грн.

№	Фінансові показники	На кінець 2021 р.	На кінець 2022р.	На кінець 2023р.	Відхилення (+,-)	
					2022 до 2021 рр.	2023 до 2022 рр.
1	Оборотний капітал	46794	58926	58366	12132	-560
2	Поточні зобов'язання	4184	5882	9657	1698	3775
3	Власний оборотний капітал (р. 1 - р. 2)	42610	53044	48709	10434	-4335
4	Запаси	14475	24389	28727	0	4338
5	Надлишок (+) або нестача (-) власного оборотного капіталу	28135	28655	19982	9914	-8673
6	Короткострокові кредити банків	0	1000	1200	520	200
7	Основні джерела формування запасів	42610	54044	49909	0	-4135
8	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел формування запасів	28135	29655	21182	1000	-8473
	Тип фінансової стійкості підприємства	Абсолютно стійкий фінансовий стан	Абсолютно стійкий фінансовий стан	Абсолютно стійкий фінансовий стан		

ТДВ «Чернівецький хімічний завод» віддає перевагу власному капіталу. Тому за великого обсягу запасів, фінансова стійкість підприємства не змінюється і є абсолютною. Тобто, розрахункові дані в представленій таблиці свідчать про достатньо великий обсяг власного оборотного капіталу, що забезпечує формування запасів. Можна зазначити, що тип фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод» є абсолютностійкий впродовж 2021-2023 рр.

Другий напрям оцінки фінансової стійкості підприємства базується на оцінці значень відносних показників, які переважно характеризують структуру джерел капіталу тощо, табл. 2.6

Таблиця 2.6

Коефіцієнти фінансової стійкості
ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2021 - 2023 рр.

№	Відносні показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення (+,-)	
					2022 до 2021 рр.	2023 до 2022 рр.
1	Коефіцієнт автономії (незалежності)	0,93	0,92	0,86	-0,01	-0,05
2	Коефіцієнт фінансової залежності	1,08	1,09	1,16	0,01	0,07
3	Коефіцієнт фінансової стабільності	12,87	11,18	6,40	-1,70	-4,78
4	Коефіцієнт фінансового ризику	0,08	0,09	0,16	0,01	0,07
5	Коефіцієнт мобільності	4,16	4,64	4,47	0,49	-0,18
6	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,79	0,81	0,7	0,02	-0,02
7	Коефіцієнт забезпечення власним оборотним капіталом запасів	2,94	2,17	1,7	-0,77	-0,48

Так як у складі джерел фінансування капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» переважає власний капітал, значення розрахованих показників фінансової стійкості говорять про високій рівень фінансової

стійкості. Так, коефіцієнт автономії дорівнює 0,92-0,93 впродовж 2022-2023 рр. У 2023 р. він знизився до 0,86, але це значення також є доволі високим. Коефіцієнт фінансової залежності, в свою чергу, має низькі значення 1,08, 1,09, 1.16 у 2021-2023 рр. Коефіцієнт фінансової стабільності зменшується з 12,87 у 2021 р. до 11,18 у 2022 р. , і у 2023 р. до 6,4. Коефіцієнт фінансового ризику спостерігається на рівні 0,08-0,09 у 2021-2022 рр., і 0,16 у 2023 р.

Значення коефіцієнта мобільності хімічного заводу трохи більше 4, так як у складі активів товариства переважають оборотні активи. Коефіцієнт маневреності власного капіталу ТДВ є доволі високим 0,7-0,81.

Наступний коефіцієнт забезпечення власним оборотним капіталом запасів товариства є високим, хоча у 2022 р. він зменшився до 2,17 а у 2023 р. до 1,7.

Повноцінна оцінка фінансової стійкості не можлива без аналізу ліквідності та платоспроможності.

Для аналізу платоспроможності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» визначимо та проаналізуємо динаміку коефіцієнтів ліквідності за 2021 – 2023 рр. табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Коефіцієнти ліквідності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2021–2023 рр.

Показники	Нормативне значення	На кінець року,			Відхилення (+,-) 2022-2021 рр.	Відхилення (+,-) 2023-2022 рр.
		2021	2022	2023		
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2- 0,35	4,78	5,14	2,23	0,35	-2,91
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1-1,5	7,71	5,74	3,01	-1,97	-2,73
Коефіцієнт загального покриття	2-2,5	11,18	10,02	6,04	-1,14	3,97

Коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає миттєву платоспроможність підприємства. Для нормальної життєдіяльності підприємства вважається, що його значення має бути на рівні 0,2-0,35. У товариства значення коефіцієнта є доволі високим. У 2021 р. він становив 4,78, у 2021 р. – 5,14, у 2022 рр. зменшився до 2,23. Тобто хімічний завод може має можливості погасити поточні зобов'язання негайно. Значення такого показника, як коефіцієнт швидкої ліквідності є також високим: 7,71 – у 2021 р, 5,74 – у 2022 р., 3,01 – у 2023 р. Коефіцієнт покриття товариства характеризує загальну платоспроможність, у 2021 р. дорівнював 11,18, у 2022 р. зменшився до 10,02 і у 2023 р. дорівнював 6,04, що все ж таки є набагато більшим нормативного значення. У хімічного завод значення розрахованих показників є доволі високі, що засвідчує є платіжні можливості підприємства як сьогодні, так і у подальшому за умови реалізації товарів та своєчасних розрахунків за дебіторською заборгованістю. Але спостерігається тенденція зменшення показників у 2023 р.

У ТДВ «Чернівецький хімічний завод» сформована структура активів та пасивів, що забезпечує високий рівень фінансової стійкості. Така практика ведення господарської діяльності, яка сформовано впродовж тривалого періоду часу, можлива лише при забезпеченні планового доходу від реалізації продукції та прибутковості.

2.3. Аналіз впливу ефективності діяльності на фінансову стійкість ТДВ «Чернівецький хімічний завод»

Фінансова стійкість в значній мірі залежить від ефективності діяльності підприємства, так як отриманий прибуток є основним джерелом поповнення власного капіталу. Прибуток залежить від розміру доходів та витрат. Простежимо формування чистого прибутку у 2021-2023 рр. у таблиці 2.8

Зокрема, чистий дохід від реалізації продукції заводу у 2022 р. зменшився на 9,87%, у 2023 р. вже збільшився на 2,24%. Зміна собівартості реалізованої продукції заводу має однакову тенденцію як і зміни чистого доходу: у 2022 р. зменшилася на 14,59 %, у 2023 р. збільшилася на 26,98%. Валовий прибуток підприємства у 2022 р. зменшився на 1%, у 2023 р. зменшився на 37,85%.

Таблиця 2.8

Фінансові результати

ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2021-2023 рр., тис. грн.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2022-2021 рр. (+,-)		Відхилення 2023 -2022 рр . (+,-)	
				тис. грн.	%	тис. грн.	%
Чистий дохід від реалізації продукції	79086	71279	72879	-7807	-9,87	1600	2,24
Собівартість реалізованої продукції	51615	44084	55978	-7531	-14,59	11894	26,98
Валовий прибуток	27471	27195	16901	-276	-1,00	-10294	-37,85
Інші операційні доходи	7528	16288	5926	8760	116,37	-10362	-63,62
Адміністративні витрати	12132	11800	14354	-332	-2,74	2554	21,64
Витрати на збут	3587	3711	4415	124	3,46	704	18,97
Інші операційні витрати	6620	9683	3644	3063	46,27	-6039	-62,37
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	12660	18289	414	5629	44,46	-17875	-97,74
Інші доходи	9	69	2	60	666,67	-67	-97,10
Фінансові витрати	40	53	67	13	32,50	14	26,42
Інші витрати	6	55	2	49	816,67	-53	-96,36
Прибуток(збиток) до оподаткування	12623	18250	347	5627	44,58	-17903	-98,10
Чистий прибуток(збиток)	10347	14963	215	4616	44,61	-14748	-98,56

Товариство щороку отримує інші операційні доходи, які у 2022 р. зросли на 116,37%, а у 2023 р. зменшилися на 63,62%. Можна спостерігати зростання адміністративних витрат, у 2022 р. вони значно зменшилися, а саме на 2,74%. Хоча у 2023 р. зросли на 21,64%. Розмір витрат на збут та інших операційних

витрат у 2022 р. збільшувався на 3,46%, та 46,27% відповідно, у 2023 р. витрати на збут зросли на 18,97% а інші операційні витрати зменшилися 62,37% відповідно.

Як наслідок зазначених змін доходів і витрат, прибуток від операційної діяльності у 2022 р. зріс на 44,46%, у 2023 р. зменшився на 97,74%. Розмір інших доходів та інших витрат у товариства незначний. Фінансові витрати у 2022 р. зросли до 53 тис. грн., у 2023 р. до 67 тис. грн.

Отже, у 2022 р. внаслідок зазначених змін, чистий прибуток товариства зріс на 44,61%. Водночас у 2023 р. спостерігається інша тенденція, а саме зменшення чистого прибутку на 98,56%.

На рисунку зображена динаміка основних показників фінансової результативності ТДВ «Чернівецький хімічний завод», рисунок 2.5.

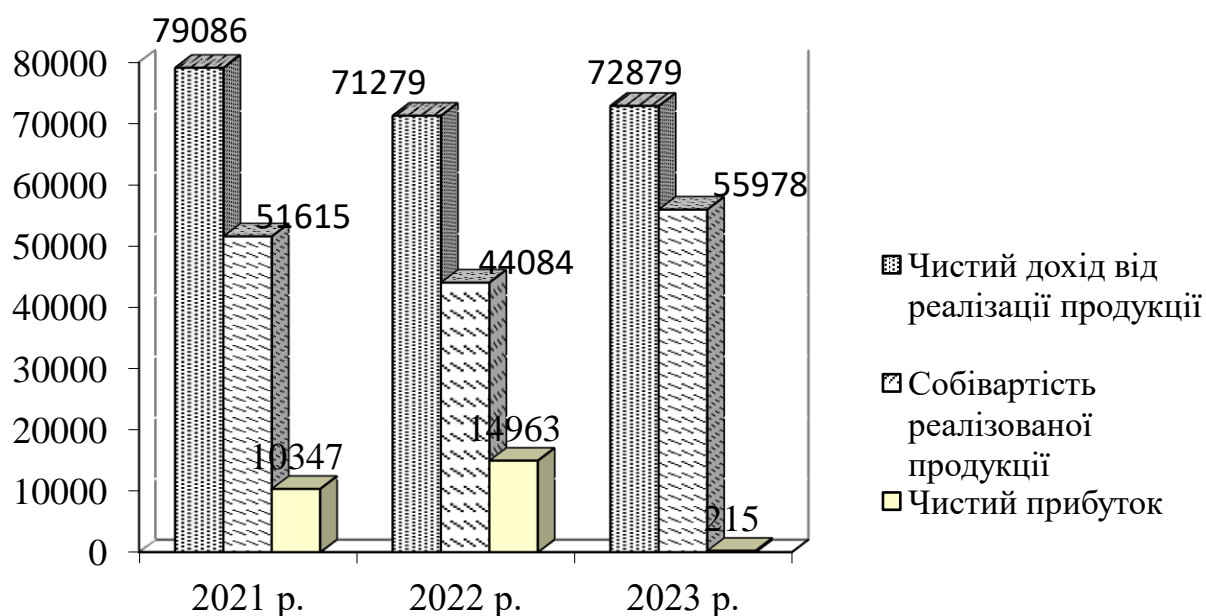

Рис. 2.5. Динаміка основних показників фінансових результатів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2021-2023 рр., тис. грн.

Можемо спостерігати, що чистий прибуток товариства впливають доходи і витрати, тобто вона формується в результаті сукупності певних чинників.

На рисунку 2.6 зображено динаміку відносних показників, а саме, рентабельність капіталу, реалізації продукції від реалізації продукції ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2021–2023 рр.

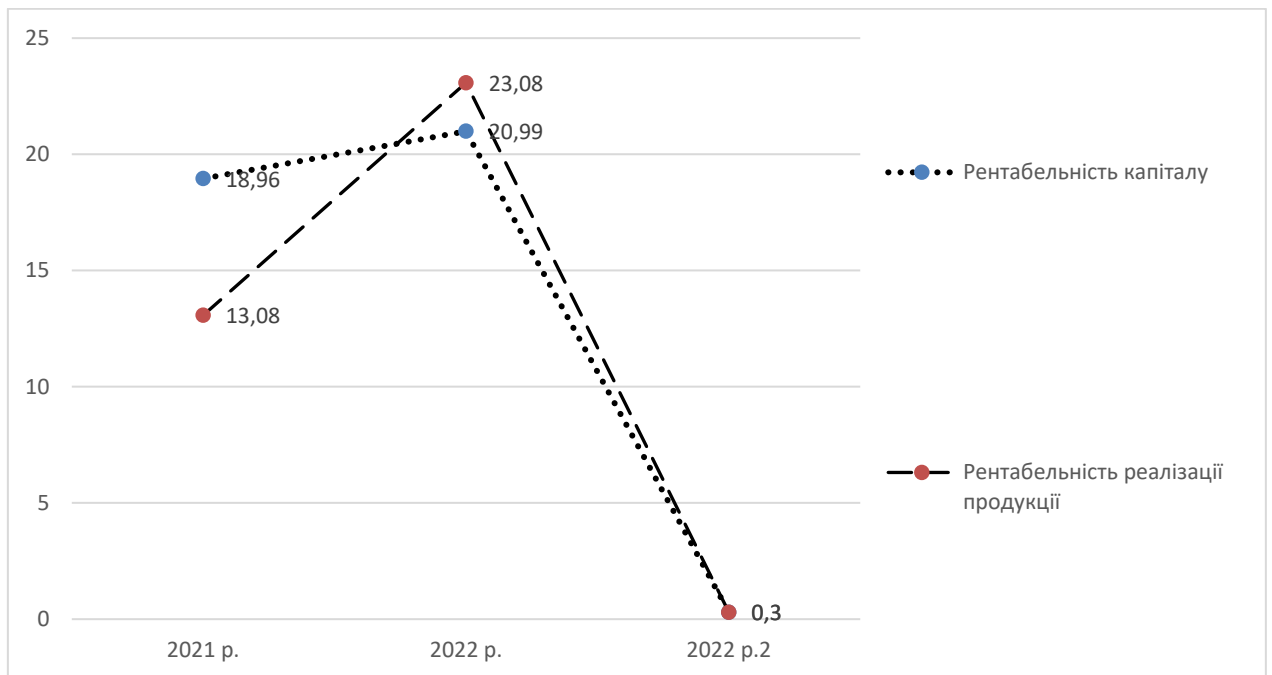

Рис. 2.6. Динаміка показників рентабельності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2021–2023 рр., %

У ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2021–2023 рр. значення показників рентабельності змінюється аналогічно зміні обсягу чистого прибутку. Так у 2022 р. показники рентабельності збільшувалися, а у 2023 р. навпаки зменшувалися. Отже можна зробити висновок, що рівень рентабельності хімічного заводу був у 2021-2022 рр. доволі високий. Так, у 2022 р. рентабельність капіталу дорівнювала 20,99%, рентабельність реалізації продукції мала значення 23,08%. У 2023 р. рентабельність капіталу та рентабельність реалізації продукції дорівнювала значно знизилася і дорівнювала 0,3%.

РОЗДІЛ 3.

НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТДВ «ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ХІМІЧНИЙ ЗАВОД»

3.1. Діагностика фінансової стійкості як інструмент її забезпечення

Діагностика фінансової стійкості підприємства є процесом, який дозволяє оцінити його потенційну здатність протистояти фінансовим ризикам та забезпечити сталість фінансових показників у майбутньому. Цей аналітичний підхід дозволяє ідентифікувати слабкі місця в фінансовому стані підприємства, виявити причини його можливих проблем та розробити ефективні стратегії для поліпшення фінансової стійкості.

Діагностика фінансової стійкості підприємства є складним завданням, а тому вимагає належного методологічного підґрунтя та практичного досвіду. Обов'язковою умовою ефективного механізму забезпечення фінансової стійкості є реалізація функцій на основі дієвого набору методів, інструментів та важелів. З огляду на це, модель діагностики фінансової стійкості можна представити у наступному вигляді (рис. 3.1).

Модель діагностики фінансової стійкості підприємства передбачає такі елементи, як суб'єкти управління, об'єкти, внутрішні та зовнішні загрози. Механізм забезпечення фінансової стійкості відображає комплексну взаємодію функцій, що реалізуються через використання методів, інструментів і важелів, що діють на правовій основі, з дотриманням визначених принципів й забезпечують досягнення поставлених мети і завдань.

Розглянемо більш детально складові моделі діагностики фінансової стійкості підприємства. Об'єкти діагностики фінансової стійкості підприємства – це конкретні сфери діяльності підприємства, що потребують забезпечення безпечного функціонування та на які спрямовані дії суб'єктів управління.

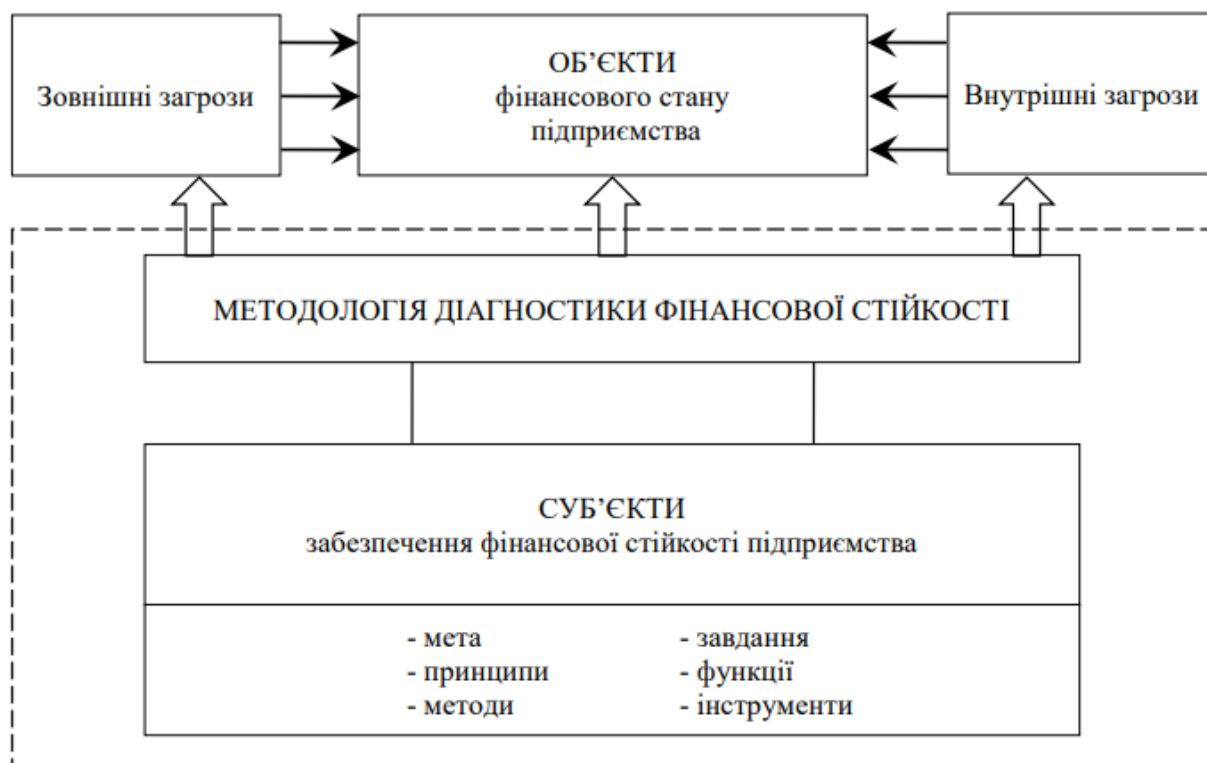

Рис. 3.1. Модель діагностики фінансової стійкості підприємства

За рівнем ієрархії об'єктом може виступати підприємство або його окремий структурний підрозділ або визначена функціональна складова. Безпосередніми об'єктами також виступають фінансові ресурси. Об'єкти підлягають впливу низки загроз, що можуть викликати дисбаланс в діяльності підприємства, ризики втрат та банкрутства. «Діагностика фінансової стійкості підприємства розглядається не лише як інструмент оцінки досягнутого рівня стійкості у фінансовому стані підприємства, але і як оцінка змін цього рівня під впливом техніко-економічних чинників та засіб виявлення внутрішніх резервів покращення стану» [5].

Одним з значимих аспектів успішної діагностики фінансової стійкості підприємства є вибір оптимальної методології. Існують різні підходи, моделі та методи, які можна використати для цієї мети. Усі вони передбачають використання даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності за поточний та минулий роки. Узагальнена класифікація включає такі наступні методи:

- вертикальний аналіз – виявлення впливу кожного фінансового показника на загальний результат фінансової стійкості підприємства в цілому;
- горизонтальний аналіз – аналіз окремих фінансових показників в динаміці (аналіз часових рядів);
- порівняльний аналіз – проводиться порівняння фінансових показників діяльності підприємства з фінансовими показниками інших стратегічних одиниць бізнесу, з показниками конкурентів, з аналогічними показниками структурних підрозділів підприємства;
- факторний аналіз – визначається вплив різних чинників на той чи інший показник фінансової стійкості підприємства;
- трендовий аналіз – порівняння кожного фінансового показника підприємства з аналогічними показниками в минулому періоді;
- використання рейтингової системи – бенчмаркінгове дослідження, за допомогою якого визначають рівень фінансової стійкості окремого підприємства та порівнюють його з іншими підприємствами на основі їх ранжування;
- метод коефіцієнтів – розрахунок та аналіз відносних показників, визначення взаємозв'язку між показниками. Одним з часто застосовуваних на практиці методів є аналіз фінансових коефіцієнтів фінансової стійкості та порівняння їх з нормативними (оптимальними) значеннями.

Нормативне (оптимальне) значення показників коефіцієнтів фінансової стійкості визначає, які їх значення є прийнятними і безпечними для підприємства з точки зору фінансової стабільності. Це є орієнтиром для оцінки фінансового стану підприємства та ризику його банкрутства. Варто встановлювати нормативні значення виходячи з виду та обсягів економічної діяльності, особливостей формування капіталу підприємства, форм власності.

Наступний підхід – це використання рейтингової системи для оцінки фінансової стійкості підприємства. Рейтингові моделі дозволяють встановити інтегральний показник, який відображає фінансовий стан підприємства порівняно з фінансовим станом інших підприємств або з встановленими

стандартами. Методика рейтингової оцінки фінансової стійкості підприємства передбачає наступну послідовність етапів діагностики (рис. 2)

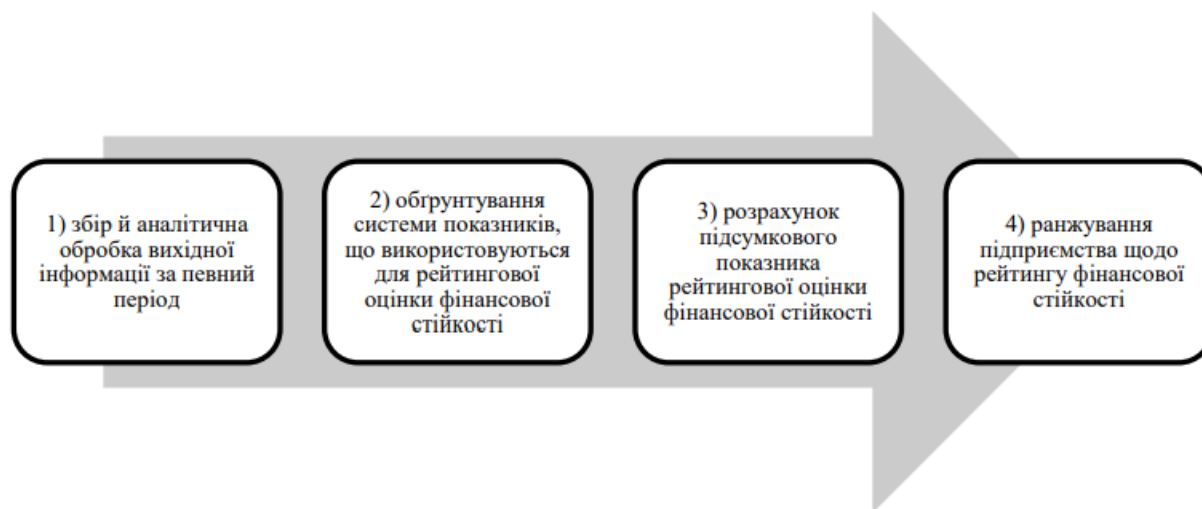

Рис.3.2. Методика рейтингової оцінки фінансової стійкості підприємства

При діагностиці фінансової стійкості важливо враховувати обсяг діяльності та галузеву приналежність підприємства. Різні сектори економіки та види діяльності мають свої специфічні ризики, вимоги та характеристики фінансової діяльності, які потребують індивідуального підходу до діагностики. Наприклад, у секторі виробництва, де працює ТДВ «Чернівецький хімічний завод» є важливими фактори, такі як витрати на сировину та матеріали, виробничі потужності, ланцюжки постачання та логістика.

Для діагностики фінансової стійкості такого виробничого підприємства розробка методики, має базуватися на аналізі обсягів виробництва, витрат на виробництво, рентабельності виробництва та ефективності використання виробничих ресурсів. Але також потрібно враховувати фінансову діяльність, такі ключові показники, які використовуються при діагностиці фінансової стійкості, як капіталовкладення, кредитний ризик, ліквідність та показники рентабельності вкладеного капіталу. Також можуть бути важливими показники, пов'язані з витратами на персонал, якість менеджменту, лояльність клієнтів та ефективність використання ресурсів.

Урахування галузевих особливостей підприємства в методиці діагностики фінансової стійкості дозволяє забезпечити більш точну та об'єктивну оцінку його фінансового стану. Розробка специфічних підходів для різних секторів дозволяє враховувати ризики та фактори, що впливають на фінансову стійкість, і дозволяє здійснити порівняльний аналіз між підприємствами однієї галузі.

Також, при виборі методології діагностики фінансової стійкості необхідно враховувати обсяг діяльності підприємства. Методики можуть відрізнятися для малих, середніх та великих підприємств, оскільки їх фінансова структура, виробничі і фінансові можливості можуть бути різними. Так, для малих підприємств можуть бути важливішими показники, пов'язані зі забезпеченням ліквідності та оптимізацією витрат, у той же час для великих підприємств можуть бути важливіше аналізувати показники капіталовкладень, рентабельності проектів та залучення фінансових ресурсів.

Під час застосування методології діагностики, важливо також зібрати відповідні дані про фінансову діяльність підприємства. Це можуть бути фінансові звіти, звіти про ринкову діяльність, дані про ліквідність та заборгованість, а також інші чинники, що впливають на фінансову стійкість.

До основних заходів зростання фінансової стійкості підприємства відносять:

- «створення сприятливого клімату законодавчої бази та системи оподаткування;
- постійний моніторинг платоспроможності покупців для зниження ризику неповернення коштів за продукцію чи послуги;
- впровадження ефективної системи планування виробничих запасів; зниження собівартості товарів;
- розширення ринку збуту та оптимізація збутової політики» [28, 37].

Таким чином, фінансова стійкість підприємства є надзвичайно важливим індикатором фінансового стану підприємства, а її достовірна оцінка дає можливість дослідити причини фінансових потрясінь, розробити конкретні заходи щодо забезпечення фінансової стійкості.

Фінансова стійкість є найважливішим індикатором фінансового стану будь-якого суб'єкта господарювання. За наявності абсолютної фінансової стійкості підприємство має перевагу над іншими підприємствами такого ж сектору в отриманні фінансових ресурсів, підборі більш досвідченого та кваліфікованого персоналу, у виборі надійних постачальників ресурсів та обладнання, у залученні інвесторів.

Таким чином, діагностика фінансової стійкості підприємства дає можливість визначити поточний стан, та обґрунтовано визначити стратегічні та тактичні плани на майбутнє. Вона включає аналіз фінансових показників, оцінку ризиків та використання специфічних методик відповідно до сектору економіки. Врахування обсягу діяльності та галузевої приналежності підприємства дозволяє забезпечити більш точну та об'єктивну оцінку його фінансової стійкості. Для проведення діагностики фінансової стійкості необхідно зібрати відповідну інформацію про фінансову діяльність підприємства, опрацювати фінансові звіти, звіти про ринкову діяльність, дані про ліквідність та заборгованість. Ці дані допомагають визначити фінансовий стан підприємства, виявити сильні та слабкі сторони, зробити обґрунтовані висновки та рекомендації для покращення його фінансової стійкості.

3.2. Заходи поліпшення фінансової стійкості товариства

Фінансова стійкість є індикатором актуального стану рахунків підприємства, які гарантують його постійну платоспроможність. Фінансово стійким є підприємство, яке у разі несприятливих змін умов зовнішнього та внутрішнього середовища, може знаходитися у стані рівноваги за допомогою власних ресурсів. Аналіз показників фінансової стійкості надає можливість виявляти в якому стані на даний момент знаходиться діяльність підприємства. Система показників фінансової стійкості генерує можливість впроваджувати заходи щодо поліпшення фінансового стану підприємства за умови, коли показники мають негативні тенденції.

Заходи поліпшення стану підприємства є можливими за наявності менеджерів, які здатні приймати та реалізувати оптимальні управлінські рішення. Окрім економічних важелів, ринкова економіка потребує і адміністративних методів втручання саме в ті її сфери, де економічні не здатні забезпечити необхідні результати. Відповідно, державне регулювання економіки повинно бути збалансованим і покликане не замінювати ринковий механізм, а доповнювати його завдяки використанню економічних важелів впливу на розвиток суспільного виробництва в рамках дії економічних законів ринку. Відповідно щодо управління діяльністю підприємства, то першочергове значення має фінансове управління, яке узгоджується із загальною економічною стратегією. За таких умов найбільш дієвими відзначаються важелі впливу на фінансову стійкість, яку необхідно постійно аналізувати з метою пошуку резервів її зростання.

Втрата фінансової стійкості підприємством може призвести до значної кількості негативних наслідків, серед яких:

- зниження ліквідності: у підприємства може виникнути проблема із виконанням своїх короткострокових зобов'язань, що може стати причиною до нестабільності операційної діяльності;
- зростання фінансових витрат: втрата фінансової стійкості може збільшити вартість кредитування та зумовити зростання процентних ставок за боргами;
- втрата довіри інвесторів та партнерів: фінансові проблеми підривають довіру до підприємства, що веде до відтоку інвесторів та втрати клієнтів;
- погіршення корпоративного іміджу: внаслідок негативної інформації про фінансовий стан підприємства підприємство може втратити репутацію;
- зменшення конкурентоспроможності: підприємство втрачає свою позицію на ринку внаслідок фінансових проблем та зменшення інвестицій в розвиток;
- ризик банкрутства: у найгіршому випадку втрата фінансової стійкості призводить до банкрутства підприємства.

Поліпшення рівня фінансової стійкості підприємства може відбутись лише при досягненні певних цілей: усунення неплатоспроможності підприємства; зміна фінансової стратегії для прискорення економічного зростання; зниження обсягів споживання інвестиційних ресурсів підприємства у поточному періоді.

Процес забезпечення фінансовою стійкістю ТДВ «Чернівецький хімічний завод» повинен складатися з наступних етапів:

- аналізу абсолютних та відносних показників (коефіцієнтів) фінансової стійкості підприємства;
- розробка стратегії управління фінансовою стійкістю та впровадження її на практиці (стратегія відновлення фінансової стійкості, стратегія підтримки фінансової стійкості та стратегія стійкого зростання);
- планування заходів забезпечення фінансової стійкості;
- контроль реалізації заходів та прогнозування майбутнього рівня фінансової стійкості.

Забезпечити підвищення фінансової стійкості підприємства можна насамперед за рахунок збільшення розміру власного оборотного капіталу. Це досягається в процесі збільшення обсягу реалізації продукції, виконаних робіт і наданих послуг, розмірів отриманого прибутку та підвищення рівня рентабельності підприємства в цілому.

На сучасному етапі одним із способів підтримання рівня фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод» на високому рівні є диверсифікація діяльності підприємства. Конкуренція на товарному ринку є дуже високою, тому для підприємств є перспективним використання будь-якої нової можливості для покращення свого становища та позиції на певному ринку. Такою новою можливістю може стати вільна ніша, яка здатна генерувати прибуток, підприємство повинно одним із перших зайняти цю нішу, так як вона може заповнитися конкуруючими суб'єктами економічної діяльності. Позитивним чинником такої диверсифікації є те, що за низької ефективності основного виду діяльності у зв'язку з нестабільними умовами

економічного середовища та порушення логістичних зв'язків, економічної кризою, дефіцитом ресурсів, вирівняти положення може додаткова діяльність. Такий процес полягає в тому, що підприємство перенаправляє частину фінансових ресурсів із допоміжних прибуткових видів діяльності в основну, забезпечуючи тим самим необхідний рівень фінансової стійкості.

Аналіз фінансової стійкості досліджуваного підприємства виявив тенденцію зниження фінансової результативності та фінансової стійкості, тому рекомендується приділити достатню увагу детальній розробці фінансової політики підприємства. До основних напрямків фінансової політики підприємства відносяться:

- аналіз та оцінка фінансово-економічного стану підприємства;
- розробка ефективної облікової і податкової політики;
- розробка кредитної політики підприємства;
- управління оборотними активами, кредиторською і дебіторською заборгованістю;
- управління витратами і формування амортизаційної політики;
- вибір ефективної дивідендної політики.

Особливу увагу доцільно приділити розробці комплексу заходів, що будуть сприяти зниженню розмірів дебіторської і кредиторської заборгованості, а також з'ясувати, чи оптимально здійснюється управління запасами готової продукції та товарів, адже їх кількість постійно зростає, відволікаючи з господарської діяльності оборотний капітал. Це дозволить визначити дію такого внутрішнього чиннику збільшення прибутку, як раціональне використання ресурсів.

Щоб забезпечити підвищення рівня фінансової стійкості у перспективі, підприємству рекомендується вжити наступні заходи:

- впровадити систему стратегічного планування та бюджетування, що дозволить прогнозувати можливі ризики та формувати резерви нівелювання негативних наслідків;

- постійно моніторити фінансові показники підприємства, включаючи показники ліквідності, обсягів та динаміки заборгованості, рентабельності та інші ключові показники, що дозволять оперативно виявляти проблемні місця та вживати відповідні заходи;

- оптимізувати операційну діяльність, включаючи контроль на витратами, ефективне управління запасами та вдосконалення процесів управління робочим капіталом;

- забезпечити диверсифікацію фінансових ресурсів, залучаючи кошти з різних джерел, щоб знизити ризик залежності від одного кредитора або інвестора;

- використовувати сучасні методи оцінки фінансової стійкості для своєчасного виявлення можливих проблем та розробки стратегій їх подолання;

- підвищувати кваліфікацію та компетентність персоналу, особливо у фінансовому управлінні, аналізі та оцінці ризиків;

- розвивати корпоративну етику та культуру, базуючись на прозорості, відкритості та відповідальності перед акціонерами, працівниками та клієнтами.

Дотримання цих рекомендацій допоможе підприємству підтримувати фінансову стійкість, адаптуватися до змін у бізнес-середовищі та забезпечувати стабільний розвиток та конкурентоспроможність на ринку. Наведені напрямки покращення фінансового стану підприємства надають змогу мобілізувати фінансові резерви підприємства, укріпити його стійкість, підвищити ефективність підприємства та збільшувати доходи.

ВИСНОВКИ

Фінансова стійкість підприємства виступає одним з основних показників, що характеризує його поточний фінансовий стан, забезпечує його стабільне та успішне функціонування, а також вказує на рівень фінансової незалежності й стійкості до несприятливих факторів зовнішнього середовища.

Саме фінансова стійкість підприємства є наслідком ефективності операційного, фінансового та інвестиційного розвитку, критерієм інвестиційної привабливості, а також характеризує здатність підприємства сплачувати борги і зобов'язання.

На фінансову стійкість підприємства впливають різноманітні фактори, які не залежать, або частково чи повністю залежать від підприємства.

Основою формування поточного та перспективного рівня фінансової стійкості підприємств є фактори, що мають як позитивний, так і негативний вплив на її рівень, та визначають умови, в яких функціонує підприємство. З розвитком технологічних та соціоекономічних процесів виникають нові фактори, можливості та загрози, що впливають на її рівень та потребують постійного моніторингу. До найбільш значимих зовнішніх факторів, які формують фінансову стійкість підприємства відносять: економічні умови господарювання; становище підприємства на ринку товарів та послуг; платоспроможний попит споживачів; економічну та фінансово-кредитну політику законодавчої й виконавчої влади; соціальну, економічну та екологічну ситуацію в країні тощо.

Структуризація факторів впливу на фінансову стійкість за місцем виникнення з поділом на зовнішні та внутрішні має важливе значення для обґрунтування системи управлінських впливів на фінансовий стан підприємства, що дозволяє підвищити ефективність процесів забезпечення фінансової стійкості підприємства в сучасному економічному середовищі.

В рамках загальноприйнятої методології аналізу фінансової стійкості, можна виділити такі основні етапи її оцінки:

- 1 етап: загальна оцінка фінансової стійкості;
- 2 етап: визначення типу фінансової стійкості на основі розрахунку забезпеченості оборотних запасів джерелами їх фінансування;
- 3 етап: аналіз фінансової стійкості на основі розрахунку відносних показників (коефіцієнтів).

Обсяг капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2022 р. зріс на 23,37%, у 2023 р. навпаки відбулося незначне зменшення на 0,25%. У 2022 р. така зміна відбувалася переважно внаслідок збільшення розміру власного капіталу. У 2023 р. власний капітал зменшився, позиковий зростав.

Впродовж 2021-2022 рр. структура джерел формування капіталу була стабільна і майже не змінювалася, 2023 р. характеризується певними змінами. На кінець 2021 р. власний капітал складав 92,79%, у 2022 р. його питома вага дорівнювала 91,79%, у 2023 р. зменшилася до 86,48%.

Зростання власного капіталу товариства у 2022 р. відбувалося внаслідок зростання нерозподіленого прибутку. У 2023 р. величина нерозподіленого прибутку зменшилася на 6,2%. Величина зареєстрованого та резервного капіталу впродовж 2021-2023 рр. не змінювалася.

У той же час, позиковий капітал постійно зростає. У 2022 р. підприємства мало зобов'язання за короткостроковим банківським кредитом у сумі 1000 тис. грн. У 2023 р. – у сумі 1200 тис. грн.

Але все одно, найбільша питома вага у 2021-2023 рр. у складі джерел формування капіталу належала нерозподіленому прибутку – 89 % у 2021-2022 рр., 83,74% у 2023 р.

За три роки зросла питома вага іншої поточної заборгованості з 4,31 % до 8,95%, частка поточної кредиторської заборгованості за товари, послуги і роботи коливається в межах 1,34-2,89%, короткострокових кредитів банку на кінець 2023 р. дорівнювала 1,68%.

У складі активів підприємства є оборотні та необоротні. Необоротні

активи підприємства насамперед представлені основними засобами, які зношені на 62%.

Найбільша частка активів підприємства представлена оборотними активами. У 2022 році вони зросли на 25,93%, у 2023 р. зменшилися на 0,95%.

Оцінка фінансової стійкості підприємства здійснюється за двома напрямками. Перший напрямок передбачає розрахунок абсолютних показників та визначення типу фінансової стійкості підприємства, другий напрямок базується на оцінці значень відносних показників, які в тій чи іншій мірі характеризують рівень фінансової стійкості підприємства.

ТДВ «Чернівецький хімічний завод» віддає перевагу власному капіталу. Тому за великого обсягу запасів, фінансова стійкість підприємства не змінюється і є абсолютною. Тобто, розрахункові дані свідчать про достатньо великий обсяг власного оборотного капіталу, що забезпечує формування запасів. Можна зазначити, що тип фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод» є абсолютностійкий впродовж 2021-2023 рр.

Значення розрахованих показників фінансової стійкості говорять про високій рівень фінансової стійкості. Так, коефіцієнт автономії дорівнює 0,92-0,93 впродовж 2022-2023 рр. У 2023 р. він знизився до 0,86, але це значення також є доволі високим.

Повноцінна оцінка фінансової стійкості не можлива без аналізу ліквідності та платоспроможності.

У хімічного заводу значення розрахованих показників платоспроможності є доволі високі, що засвідчує платіжні можливості підприємства як сьогодні, так і у подальшому за умови реалізації товарів та своєчасних розрахунків за дебіторською заборгованістю. Але спостерігається тенденція зменшення показників у 2023 р.

У ТДВ «Чернівецький хімічний завод» сформована структура активів та пасивів, що забезпечує високий рівень фінансової стійкості. Така практика ведення господарської діяльності можлива лише при забезпеченні планового доходу від реалізації продукції та прибутковості.

Фінансова стійкість в значній мірі залежить від ефективності діяльності підприємства, так як отриманий прибуток є основним джерелом поповнення власного капіталу. Прибуток залежить від розміру доходів та витрат. Зокрема, чистий дохід від реалізації продукції заводу у 2022 р. зменшився на 9,87%, у 2023 р. вже збільшився на 2,24%. Зміна собівартості реалізованої продукції має однакову тенденцію як і зміни чистого доходу. Валовий прибуток підприємства у 2022 р. зменшився на 1%, у 2023 р. зменшився на 37,85%.

Як наслідок змін доходів і витрат, чистий прибуток товариства зріс на 44,61%. Водночас у 2023 р. спостерігається інша тенденція, а саме зменшення чистого прибутку на 98,56%.

У ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2021–2023 рр. значення показників рентабельності змінюється аналогічно зміні обсягу чистого прибутку. Так у 2022 р. показники рентабельності збільшувалися, а у 2023 р. навпаки зменшувалися.

Фінансова стійкість підприємства є надзвичайно важливим індикатором фінансового стану підприємства, а її достовірна оцінка дає можливість дослідити причини фінансових потрясінь, розробити конкретні заходи щодо забезпечення фінансової стійкості. Діагностика фінансової стійкості підприємства дає можливість визначити поточний стан, та обґрунтовано визначити стратегічні та тактичні плани на майбутнє. Вона включає аналіз фінансових показників, оцінку ризиків та використання специфічних методик.

Аналіз фінансової стійкості досліджуваного підприємства виявив тенденцію зниження фінансової результативності та фінансової стійкості, тому рекомендується приділити достатню увагу детальній розробці фінансової політики підприємства. До основних напрямків фінансової політики підприємства відносяться:

- аналіз та оцінка фінансово-економічного стану підприємства;
- розробка ефективної облікової і податкової політики;
- розробка кредитної політики підприємства;

- управління оборотними активами, кредиторською і дебіторською заборгованістю;
- управління витратами і формування амортизаційної політики;
- вибір ефективної дивідендної політики.

На сучасному етапі одним із способів підтримання рівня фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод» на високому рівні є диверсифікація діяльності підприємства. Позитивним чинником такої диверсифікації є те, що за низької ефективності основного виду діяльності у зв'язку з нестабільними умовами економічного середовища та порушення логістичних зв'язків, економічної кризою, дефіцитом ресурсів, вирівняти положення може додаткова діяльність.

Особливу увагу доцільно приділити розробці комплексу заходів, що будуть сприяти зниженню розмірів дебіторської і кредиторської заборгованості, а також з'ясувати, чи оптимально здійснюється управління запасами готової продукції та товарів, адже їх кількість постійно зростає, відволікаючи з господарської діяльності оборотний капітал. Це дозволить визначити дію такого внутрішнього чиннику збільшення прибутку, як раціональне використання ресурсів.

Щоб забезпечити підвищення рівня фінансової стійкості у перспективі, підприємству рекомендується вжити наступні заходи:

- впровадити систему стратегічного планування та бюджетування, що дозволить прогнозувати можливі ризики та формувати резерви нівелювання негативних наслідків;
- постійно моніторити фінансові показники підприємства, включаючи показники ліквідності, обсягів та динаміки заборгованості, рентабельності та інші ключові показники, що дозволять оперативно виявляти проблемні місця та вживати відповідні заходи;
- оптимізувати операційну діяльність, включаючи контроль на витратами, ефективне управління запасами та вдосконалення процесів управління робочим капіталом;

- забезпечити диверсифікацію фінансових ресурсів, залучаючи кошти з різних джерел, щоб знизити ризик залежності від одного кредитора або інвестора;

- використовувати сучасні методи оцінки фінансової стійкості для своєчасного виявлення можливих проблем та розробки стратегій їх подолання;

- підвищувати кваліфікацію та компетентність персоналу, особливо у фінансовому управлінні, аналізі та оцінці ризиків;

- розвивати корпоративну етику та культуру, базуючись на прозорості, відкритості та відповідальності перед акціонерами, працівниками та клієнтами.

Дотримання цих рекомендацій допоможе підприємству підтримувати фінансову стійкість, адаптуватися до змін у бізнес-середовищі та забезпечувати стабільний розвиток та конкурентоспроможність на ринку.

Список використаних джерел

0

1. Башнянин Г. І., Лінтур Г.І. Фінансова стійкість суб'єктів господарювання та шляхи її покращення. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. № 2. С. 98-101.
2. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: навч. посібник, 2-ге вид. К.: КНЕУ, 2014. 592 с.
3. Вівчар О. Й., Кос Т. Ю. Сучасні методи оцінювання фінансової стійкості підприємства «Young Scientist» № 4 (116), April, 2023, с. 115-119.
4. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: навч. посібник. Вінниця: ВНТУ, 2013. 85 с.
5. Ганін В., Алекперов Р. Оцінка системи управління фінансовою стійкістю підприємства в сучасних умовах господарювання. Молодий вчений. 2020. № 11 (87). С. 149–152. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-32>
6. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.08.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
7. Дем'яненко М.Я., Лузан Ю.Я. та ін. Фінансовий словник-довідник/ за редакцією Дем'яненка М.Я. К.: ІАЕУААН, 2005. 507 с.
8. Довбня С.Б., Разганяєва Т.М. Методичні основи оцінки фінансової стійкості підприємства з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища. Науково-виробничий журнал «Бізнеснавігатор», 2020. №3 (59). С. 89-94.
9. Докієнко Л. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. Підприємництво та інновації. 2020. № 14. С. 25–31.
10. Єпіфанова І.Ю. Ієрархічна класифікація факторів впливу на систему управління фінансовою стійкістю промислового підприємства. Innovation and Sustainability. 2021. № 1. С. 6–12.
11. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник К. : Знання, 2007. 1072 с.

12. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. 3-тє вид. випр. та допов. К.: Знання, 2004. 294 с.
13. Запатріна І. Лебеда Т. Житлово-комунальне господарство: перспективи реформування Економіка України. 2012. № 10. С. 34—44.
14. Заюкова М.С. Теорія фінансової стійкості підприємства: монографія. Вінниця: Вид-во «Універсум», 2009. 155 с.
15. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996-XIV від 16.07.1999. Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
16. Ізюмська В., Нікульшина А. Управління фінансовою стійкістю підприємства. Економіка та суспільство. 2021. № 34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-26>.
17. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування/ укладач: Ткаченко І.П. Кам’янське, ДДТУ, 2019 р. 223 с.
18. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. Київ: Знання, 2000. 378 с.
19. Костирко Л.А., Євтушенко М.В. Фінансова стійкість корпоративних підприємств у категоріях економіко-вартісного тяжіння показників. Інвестиції: практика та досвід. 2019. №21. С 28-33.
20. Костирко Р.О. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Х.: Фактор, 2015. 784с.
21. Kryvovuzayuk I., Otylvanska G., Shostak L., Sak T., Yushchyshyna L., Volynets I., Myshko O., Oleksandrenko I., Dorosh V., Visyna T. Business diagnostics as a universal tool for study of state and determination of corporations development direction and strategies. Academy of Strategic Management Journal. 2021. Volume 20, Issue 2. URL: <https://www.abacademies.org/articles/business-diagnostics-as-a-universal-tool-for-study-of-state-and-determination-of-corporations-development-directions-and-strategie-10423.html> . 6.

22. Ключко Т. Фінансова безпека як умова фінансової стійкості підприємства. Економіка та суспільство. 2021. № 23. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-23-17>
23. Кучеренко К. В. Фінансова стійкість як чинник та індикатор економічної безпеки промислового підприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2019. № 7(2). С. 44-46.
24. Лахтіонова Л.А. Аналіз фінансової стійкості суб'єктів підприємницької діяльності: монографія. Київ: КНЕУ. 2011. 880 с.
25. Левкович О.В., Калашнікова Ю.М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. Ефективна економіка. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8776>.
26. Лісничук О.А., Нестерчук Т.А. Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства. Економіка і суспільство. 2018. №18. С. 454-462.
27. Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304с.
28. Масленніков Є.І. Забезпечення системи управління фінансовою стійкістю торговельного підприємства. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління, 2017. №1 (35), С. 96- 111.
29. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Наказом Мінфіну України від 28.03.2013 р. №433. URL: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536
30. Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: Лист Державної податкової адміністрації України від 27.01.1998 р. № 759/10/20-2117.: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
31. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73

32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» (НП(С)БО 15) затверджено наказом Міністерства фінансів від 29 листопада 1999 року № 290. URL: <https://zakon.help/law/290/>
33. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" (нП(С)БО 16) затверджено наказом Міністерства фінансів від 31 грудня 1999 року № 318 URL: <https://zakon.help/law/318/>
34. Приймак С., Волкова О. Діагностика фінансової стійкості підприємств в умовах посилення глобальної конкуренції. Економіка та суспільство. 2021. № 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-58>
35. Приходько Н.І. Поняття фінансового стану підприємства: деякі аспекти його визначення ФІП ФІП PSE, 2010, т. 8, № 2, vol. 8, №. 2. URL: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/98878/13-Prikhodko.pdf?sequence=1>
36. Русіна Ю. О., Полозук Ю.В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають. International scientific journal. 2015. № 2. С. 91-94.
37. Рябенко Г.М. Шляхи покращення фінансового стану підприємства. Всеукраїнський наукововиробничий журнал. 2012. №7. С. 105-108.
38. Сак Т.В. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2023. № 4 (26). С. 37-44. URL: <https://economics.net.ua/ejoru/2023/No4/37.pdf>.
39. Салькова І. Ю, Санкевич В. О. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства Економіка і суспільство, 2018, Випуск 16 URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/120.pdf
40. Селівестрова Л., Скрипник О. Фінансовий аналіз. навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2019 р. 274 с.
41. Скаковська С. С., Заблюк Ю. В. Фінансова стійкість підприємства та її забезпечення. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. 2017. Вип. 1. С. 72-79

- 42.Сподіна А. О., Тарасенко І. О. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу Міжнародний науковий журнал «Інтернаука» № 12(131), 2022, с. 24-31.
- 43.Стригуль Л. С. Теоретико-методичне забезпечення визначення фінансової стійкості підприємств різних організаційно-правових форм в умовах мінливого середовища. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. № 6. С. 64-67.
- 44.Ткаченко Є.Ю., Фатюха В.В., Яришко О.В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та основи управління. Інфраструктура ринку. 2021. Випуск 56. С. 129–134.
- 45.Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 815 с.
- 46.Чегринець К.В. Фінансова стійкість підприємства: економічна сутність та методи оцінки. Управління розвитком. 2012. № 10. С. 51–54.
- 47.Чепка В.В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. Економіка і суспільство. 2017. №12. С. 649-655.
- 48.Філімоненков О.С. Фінанси підприємства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2005. 400 с.
- 49.Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
- 50.Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Економіка і управління. 2018. 29 (3). С. 173-180.
51. Gerald I. White. Ashwinpaul C. Sondhi, Dov Fried Analysis and Use of Financial Statements. John Wiley & Sons, 2002. 768 p.
- 52.Higgins, Robert C. Analysis for Financial Management. Edition: 10th. McGraw-Hill, 2011. 480 p.
- 53.Thomas R. Ittelson Financial Statements: A Step-by-Step Guide to Understanding and Creating Financial Reports Paperback. New Jersey: The Career Press, Inc., 2009. 285 p.

АНОТАЦІЯ

Клим А. П. Фінансова стійкість підприємства, її оцінка та шляхи забезпечення. Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2024.

В кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні та практичні аспекти фінансової стійкості підприємства. Розглянуто сутність фінансової стійкості, охарактеризовані фактори, що впливають на фінансову стійкість та методiku її оцінки. Здійснено оцінку фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод». Визначено напрямки забезпечення фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод».

Ключові слова: фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність, фінансова незалежність, власний капітал, позиковий капітал.

ABSTRACT

Klym A. Financial stability of the enterprise, its assessment and ways of ensuring it. Manuscript. Qualification work for obtaining the first (bachelor) level of higher education in specialty 072 – Finance, banking and insurance. Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2024.

The theoretical and practical aspects of the financial stability of the enterprise are revealed in the qualification work. The essence of financial stability is considered, the factors affecting financial stability and the methodology of its assessment are characterized. An assessment of the financial stability of the Chernivetsi khimichnyy zavod ALC was carried out. Directions for ensuring the financial stability of the Chernivetsi khimichnyy zavod ALC have been determined.

Keywords: financial stability, liquidity, solvency, financial independence, equity capital, loan capital.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання чужих ідей, результатів і текстів наукових досліджень мають посилання на відповідне джерело.

_____ А. П. Клим